

кого житла ми поговорили. Людмила Висоцька прослужила в цій частині 21 рік. 10 років – у перших лавах черги на квартиру.

– Уже й мама померла, так і не дочекавшись поліпшення житлових умов, – розповідає Людмила.

– Чому вам усе-таки не вдалося отримати житло?

Колишня військова показала нам товсту теку, де прописана вся історія її боротьби за одержання квартири. Куди тільки не зверталася по допомогу, навіть до суду подавала.

– Будинки за будинком здавали, – каже Людмила, а користі жодної. У новобудові на вул. Надії Островської, 14 «А», призначеній для родин українських військовослужбовців, більша частина квартир заселена людьми, котрі не мають нічого спільного зі службою в армії.

Пани б'ються, а в хлопів чуби тріщать.

Усе, що відбулося останнім часом у Криму, торкнулося кожної родини окремо. У деяких з них чоловік служить в українській армії, а дружина – в російській. Уявляєте, як це – вибирати, якій Батьківщині служити?

Багато жителів Криму, які проголосували на референдумі й одержали російські паспорти, уже замислюються, чого чекати від цих змін.

У Криму, на цій прекрасній землі, мирно співіснують більш як сто народів і народностей, зі своєю культурою, релігією й традиціями. У простих трудівників немає претензій один до одного. Вони прагнуть спо-

Біля штабу ВМС України

кійно жити й працювати. Ростити своїх дітей і няньчити онуків. Їм не потрібні чвари й бійки.

А ось що думають контрактники російського флоту.

Віктор із Воронежської області каже:

– Це серйозний перелом у житті людини. Слава Богу, нам не довелося стріляти в українських військових.

Коли матеріал був готовий до друку, нам зателефонувала викладач однієї із севастопольських шкіл, де відбулося тестування. На запитання: «За що люблять Батьківщину?» один із п'ятикласників відповів дуже коротко: «За те, що вона є».

На прохання співрозмовників ми не вказали їхніх прізвищ.

11

Окупанти не пройдуть!

Ярослав ЧЕПУРНИЙ

Тривога – ось головне відчуття, яким просякнута повітря, коли наближаєшся до Криму. Тривога відчувається в розмовах незнайомих людей, які обговорюють останні політичні події, наголошуючи на їх військовому аспекті; вона – у поглядах простих людей, коли вони дивляться на військового, що мимоволі опинився з ними поруч. Нарешті, тривога проявляється в тому запитанні, яке деякі цивільні таки наважуються поставити незнайомим воякам: то що, війна буде?

– Оце так сюрприз! – відреагувала моя супутниця, дев'ятнадцятирічна студентка Алла, побачивши армійський БТР, обкладений мішками з піском, що стояв поблизу греблі Каховської ГЕС з боку Криму.

Востаннє дівчина проїжджала цією дорогою місяць тому, але тоді ще військової техніки тут не було. Тепер підходи до ГЕС охороняють бійці внутрішніх військ і члени місцевої самооборони, в рішучості яких відстояти рідний край можна переконатися за двома написами, зробленими просто на земляному валу. Слова «Україна» і «Путлер, геть!», викладені за допомогою автомобільних покришок, пофарбованих у білий колір, щоб їх було видно здалеку, вочевидь дають зрозуміти, що російські війська в Херсонській області – небажані гості.

– У нас у групі всі проти того, щоб Росія до нас лізла, – розповідає Алла про настрої, які панують серед

херсонської студентської молоді. Щиро кажучи, трохи страшно їхати додому, адже рідні перебувають поряд із кримським кордоном, де тепер розташовані російські війська, – зізнається вона.

Мешканцям маленького села Каїрка, розташованого буквально на кордоні з Кримом, теж не хочеться, щоб українська влада змінилася на російську.

– Ми цих кацапів до себе не чекаємо, – безапеляційно й трохи грубувато заявив водій сільського мікроавтобуса Олексій, який розвозить жителів на роботу, а ввечері забирає додому. – Незрозуміло, чого їм досі світло, газ і воду не перекирили, – дивується сільський мешканець милосердю українського уряду.

А ось українських військових, котрих останнім часом з'явилося на кордоні з Кримом досить багато, селяни дуже поважають і підтримують.

– Я нашим солдатакам недавно гаряченького відвозила, щоб їм там не голодно було, – каже одна з жінок.

Виявляється, що частують солдатів смачненьким майже всі мешканці селища.

– Моя дружина сьогодні молоко їм носила, – підтверджує слова супутниці водій Олексій.

Примітно, що підгодовувати українських військових мешканці невеликого населеного пункту примудряються й тоді, коли багато хто з них майже щодня їздить на роботу за 80 кілометрів від рідної домівки.

– Народ і армія єдині! Актуальність цього ніби затертого гасла ми нині відчуваємо, як ніколи, гостро, – зізнається заступник командира батальйонної тактичної групи по роботі з особовим складом Олег Р. – Якби не місцеві мешканці, не їхня всебічна допомога, нам було б значно складніше. Бо ми прибули сюди, подолавши чималу відстань від пункту дислокації частини. Із собою в дорогу можна було взяти не так уже й багато. Головне, звичайно ж, – техніка та озброєння. Тепер усе, чого бракує для життя в польових умовах, нам надає народ, – зізнається офіцер.

Поки тривала розмова, до позицій українських військових підїхали легковик і два мікроавтобуси, набиті провізією та іншим «скарбом». Приїжджі – бізнесмени з містечка Зеленодольська Апостолівського району Дніпропетровської області.

– Усім миром скинулися для допомоги нашим військовим, – каже один із них. – Кинули клич серед підприємців, щоб дали, хто скільки зможе. На наше здивування, ідею підтримали не лише бізнесмени, а й бюджетники і навіть пенсіонери. Ті, хто в нас копійки рахує, живучи від зарплати до зарплати, від пенсії до пенсії. Однак усі вони теж вирішили докласти свою дециму. Тож набралось аж три машини всіякого добра, які ми й пригнали сюди.

– Бачите, що діється, – із задоволеною усмішкою зауважує Олег Р. Люди ідуть до нас із Києва, Кривого Рогу, Херсона, не кажучи вже про прилеглі села та містечка. Крім продовольства, привозять ліхтарі й батареї до них, біноклі, військову амуніцію та спорядження, білизну, сигарети, ліки тощо, – загинає пальці на обох руках офіцер.

У дитсадку довколишнього села з привезених продуктів військовим зголосилися готувати їжу, там-таки для них облаштували лазню. Частими гостями у воїнів стали й представники церкви. Причому багатьох конфесій: і православні обох церков, і греко-католики, і протестанти.

– Приїжджають, говорять із солдатами про Бога. Але не тільки наставляють словом – завжди із собою щось матеріальне везуть: їжу, одяг, засоби гігієни. Вчора навіть пральну машину привезли, коли дізналися, що в нас прати нічим. А ще колишні військові з числа протестантів допомагають нам окопи облаштувати: приїжджають і особисто їх лопатами риють. Я такого за 28 років служби в армії ще не бачив, – широко зізнається офіцер.

Окрім широкої матеріальної допомоги, населення країни підтримує своїх військових морально.

– Майже всі, хто приїздить, обов'язково привозять із собою всілякі послання, які пишуть нам і дорослі, і діти. Там і малюнки, і проза, і навіть вірші є. Люди такі слова добирають, що в солдатів слези на очі навертаються. Така моральна підтримка часом сильніше за зброю допомоги може, – переконаний майор.

Ми ведемо розмову на блокпосту, який обладнали українські військові за кілька кілометрів від кордону з Кримом. Там, на першій лінії, стоять українські прикордонники й здійснюють огляд усього транспорту, що прямує з Кримського півострова на материкову частину України. А українські військові готові в разі потреби підтримати колег-прикордонників вогнем своїх танків, БМП і самохідних гармат.

Грізна військова техніка видна будь-якому подорожньому: хоч як її маскуй, а в безмежному херсонському степу неможливо цілковито сховати таку кількість війська, що нині перебуває тут. Ці танки й БМП, закопані в землю й ті, що стоять на відкритих майданчиках, мішки з піском, котрі захищають табір військових, і самі військовослужбовці з автоматами за спиною – усе це разом лише підсилює почуття тривоги, яке відчуваєш, наближаючись до новоствореного українського кордону.

– Ми вже звикли до почуття небезпеки, що віє від російського кордону, – каже Олег Р. – Хоча своїм рідним про те, де перебуваємо, не кажемо. Вони знають, що ми на навчаннях, тому й не турбуються, – зізнається офіцер.

Далі заступник командира по роботі з особовим складом розповів, що російські військові ночами запускають освітлювальні міни. Відбувається це так: пострілом із міномета над українською територією «вішають» освітлювальну міну, яка, спускаючись на парашуті, освітлює все навколо. Українці в боргу не залишаються й, у свою чергу, «вішають» такого ж «ліхтарика» над російськими позиціями.

– А ще якось уночі росіяни переміщення техніки почали. Прикордонники нам про це перші повідомили. Ми тоді подумали, що, напевно, вже почалося, й після сигналу зайняли бойові позиції відповідно до плану. Але тривога виявилася марною: чи то росіяни нас перевірити вирішили, чи то ще щось, – згадує офіцер.

Утім, попри відсутність явних провокацій з боку росіян українські військові не розслабляються. Бо про те, що ситуація на кордоні тривожна, а перебіг подій може бути різний, аж до збройного вторгнення, свідчить зосередження військової техніки на російському боці. За даними розвідки, які систематично доводять до наших військовиків, навпроти них стоять у повній готовності до дій кілька десятків танків та іншої техніки.

Війни ніхто не хоче. Й, зокрема, українські військові, які нині перебувають тут. Але те, що в разі збройної агресії всі готові стояти до кінця, відчувається з настрою захисників.

– Сама думка про те, що в разі небезпеки ми можемо хоч трохи відступити, здається блюзнірською, – каже командир батальйонної тактичної групи Олександр П. – Настрій у всіх моїх підлеглих бойовий: якщо ворог ступить на нашу землю, боронитимемо її до кінця. Та все-таки дуже сподіваємося, що до цього не дійде.

Фото автора.

